

LENNIPS-PAD, LANGS DE GRENS.

REGIO GRAMSBERGEN

ROUTE 6 km

U bent hier in 'Lennipsgebied'. De plek waar streeknaam en eigennaam door elkaar lopen. Een wandeling door een oude en 'nieuwe' omgeving, vernoemd naar het voormalige bezit van de heer Van Lennep. Het wandelpad wordt gemarkeerd door blauwe bordjes met 'Lennips-pad'.

M. Gerrits, natuuractiviteitencentrum De Koppel naar informatie van de heren Albert Lennips, afstammelingen uit het 'Lennipsgebied'.

Lennips-pad, langs de grens.

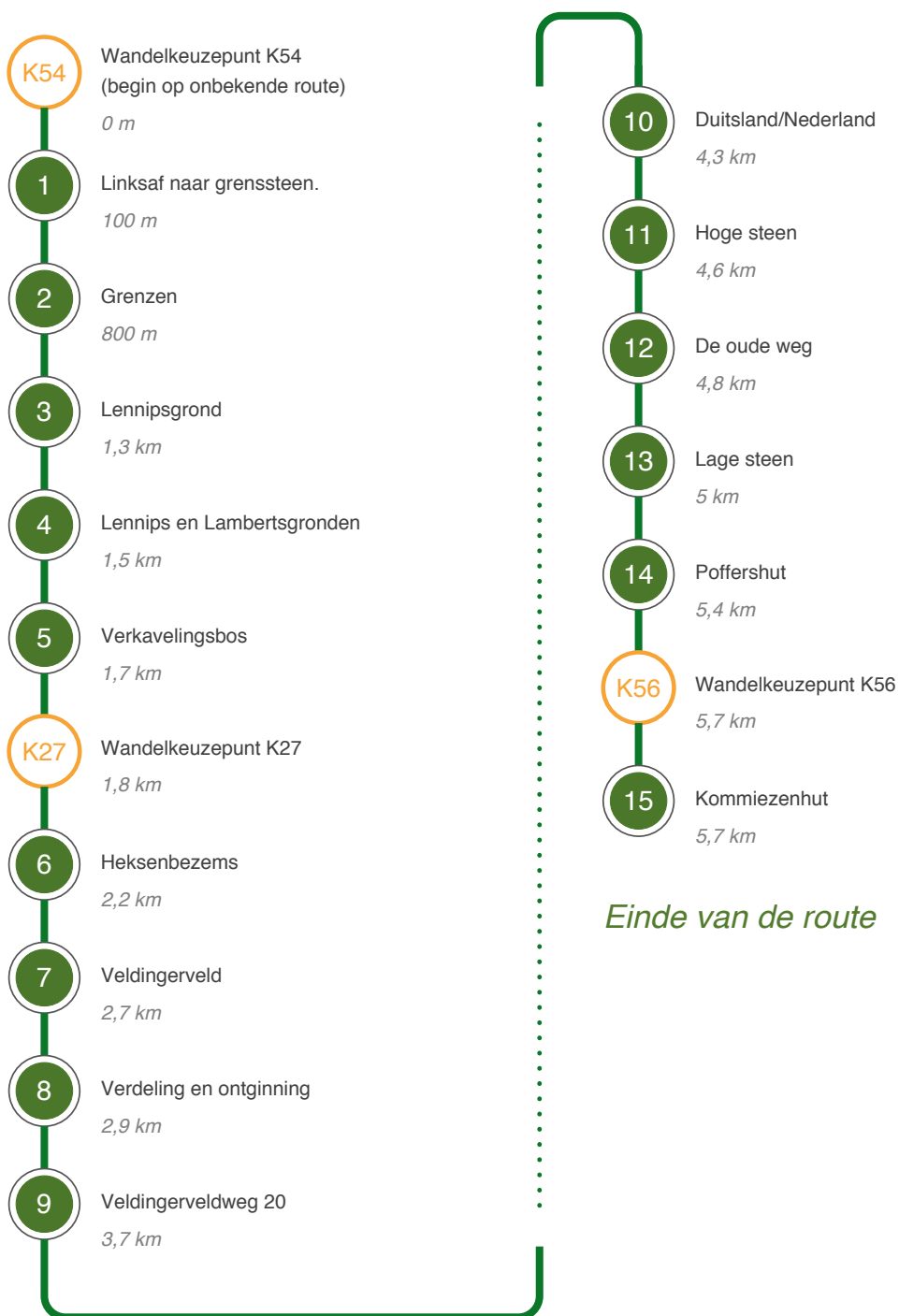
Regio Gramsbergen

Lennips-pad, langs de grens.

Hoe kom ik bij het startpunt?

Vanaf de N34 afslag Gramsbergen en vervolgens richting Gramsbergen, Anerdijk. Dit wordt Oostermaat. De weg blijven volgen tot over het spoor en het kanaal. Daar rechtsaf de Kanaaldijk op. Neem de tweede weg links, de Rondweg Den Velde. Volg deze tot de picknickplek. U kunt hier ook parkeren.

Lennips-pad, langs de grens.

6 km

1

Linksaf naar grenssteen.

Rechtstaf naar het beginpunt

Staat u met uw gezicht naar de brede sloot? Sla linksaf en loop even voorbij het startpunt om de eerste grenspaal te bekijken. Deze staat niet in volgorde en is verplaatst. Hij heeft een bijzonder merkteken. Na bezichtiging loopt u terug en slaat u net voorbij het Startpunt het zandpad linksaf in.

Gedicht

De tekst staat hier niet toevallig maar is van een gedicht in het Plattduitsch, van de Joodse Carl van der Linde (1861-1930). Het gedicht is uit 1928 en heet: Holland en die Grafschupp. Elke strofe eindigt met de zin op de plaquette. Van der Linde werd gelezen in Twente, Drenthe en Bentheim.

Lied voor het verzet.

Het gedicht 'Holland en de Groafschupp' werd in de Tweede Wereldoorlog door verzetsmensen aan beide kanten van de grens gebruikt om uitdrukking te geven aan onderlinge verbondenheid en als stil protest tegen het nationaalsocialisme.

2

Grenzen

Langs de grens

U was net op de grens tussen Nederland en Duitsland, nu loopt u op de grens tussen buurtschappen Den Velde en Holtheme. Met aan de noordzijde de Lennep- en Lambertslanden, in de buurtschap Den Velde.

Oude bomen

Aan uw rechterhand passeert u een aantal prachtige oude bomen. U ziet een beuk in volle glorie en de restanten van een hoogstam boomgaard.

Lennipsgrond

Erve het Lennep

Aan de rechterkant van de Rondweg stond vroeger de katerstee Erve Het Lennep. De grond hier is altijd door pachters bewerkt. De eigenaar van de boerderij, heer Van Lennep, woonde in de stad. Schuin achter Erve het Lennep heeft wellicht ook een grote havezate gelegen, maar die is verdwenen.

Koopman

De heer Van Lennep kwam van oorsprong uit het voormalige Lennep; tegenwoordig onderdeel van de Duitse stad Remscheid in het Ruhrgebied. Deze koopman van adellijke afkomst vergaarde in de Gouden Eeuw rijkdom in de stad.. Die rijkdom investeerde hij in bezittingen op het platteland.

(G)een kater...

Een katerstee heeft niets met katten te maken. Het woord katerstee kwam waarschijnlijk van het woord 'kate' of het woord wat we nu nog kennen, kot. Dit soort boerderijen waren van oorsprong vrij klein, maar werden soms flink uitgebreid. Generatie na generatie voegden bewoners uitbreidingen toe.

De naam Lennips

Pachters van de boerderij hebben rond 1800 de naam Lennips aangenomen, de naam van de boerderij. Later werd de naam geschreven als Lennips. De familie heeft eenzelfde stamvader: Hendrik Marten Nootveld, ook wel Lenneps -naar de boerderij dus- genoemd.

Nootveld

Deze Hendrik Marten werd als zoon van Marten Hendrik Nootveld in 1736 in Bergentheim geboren en overleed in 1806 als landbouwer in Den Velde. Er is uitgebreid genealogisch

onderzoek gedaan naar deze Hendrik Marten, omdat hij als eerste de naam van de boerderij aannam als eigen naam.

De betekenis van Lennep

De oorspronkelijke betekenis van Lennep heeft te maken de bron die in het dorp Lennep te vinden is. De naam bestaat uit twee delen, 'lyne', in het Oud Duits 'aan of op', en het Germaanse woord 'epe of apa' wat water betekent. Lennep betekent dus 'liggend aan het water'.

4

Lennips en Lambertsgronden

Van pachter naar boer

Sommige pachters van de katerstee Het Lennep zagen kans met de opbrengst van de pachtboerderij ook eigen grond te verwerven en uiteindelijk een boerderij te bouwen. De boerderij op de hoek is daar waarschijnlijk een voorbeeld van.

Lamberts

De boerderij wordt 'Lamberts' genoemd. Zeer waarschijnlijk naar een vroegere pachter van Het Lennep, 'Lambert Saalkamp'. De akkers op deze plek heten nog steeds 'Lennips- en Lambertsgronden'.

5

Verkavelingsbos

Oud en nieuw

Als u hier naar het oosten kijkt, dan ziet u vooral open veld. De bosjes die u hier ziet, geven aan waar vroeger boerderijen stonden. Het bosje aan uw rechterhand, is geplant na de laatste ruilverkaveling. Er werd immers ook bos gekapt en deze bossen werden ter compensatie aangeplant.

Stapstenen

Bossen als dit, zijn stapstenen voor natuur. U kunt in deze omgeving dan ook vaak reeën zien. Ze vinden hun voedsel in het veld, maar rusten in dit soort bosjes.

Heksenbezems

Zijn hier heksen geweest?

Het lijken vogelnesten wat u in de berken langs de weg ziet, maar dat zijn het bij nadere beschouwing toch niet. En ook hebben de heksen hier hun bezems niet verloren. Maar wat is het dan wel?

Een slimme schimmel

Het is een schimmel die de groeitop van een berk aantast. De naam van de schimmel is *Taphrina betulina*. Door de aantasting gaat

de tak vele kleine takjes vormen. Door deze bundel wordt de schimmel in de winter beschermd tegen de vorst.

Veldingerveld

Alweer een grens

U bent hier in het Veldingerveld. Langs deze weg, de Veldingerveldweg, liep vroeger de grens tussen de markegronden van Loozen, Den Velde en Holthema en de markegronden van Radewijk, Baalder en Hardenberg.

Gemeentegrens

Tot de gemeentelijke herindeling liep hier ook de grens tussen Gramsbergen en Hardenberg. Deze zijn nu samengevoegd tot een gemeente. En hoewel beide aan de Vecht liggen, zijn er veel verschillen tussen de steden. Bekijk eens het historisch centrum in Gramsbergen.

Verdeling en ontginning

Verdeling en ontginning

Rond de eeuwwisseling 1800/1900 is de verdeling en ontginning van dit gebied begonnen. De marken waren opgeheven en de gronden verdeeld. De eerste boerderijen zijn op de hoogste plekken gebouwd, omdat het vrij nat was.

Kunstmest

De uitvinding van kunstmest maakte ontginning en schaalvergroting gemakkelijker. Dan worden er in dit gebied sloten aangelegd om de waterhuishouding beter te kunnen regelen. Ook worden er wegen aangelegd, zoals deze langs de sloot.

Veldingerveldweg 20

Veldingerveldweg 20

De boerderij op deze plek is na de laatste ruilverkaveling nieuw gebouwd op een van de laatste stukken van het woeste (woest betekent hier : onontgonnen) landschap. De hoge zandrug waarop de boerderij staat heet 'de Mellenberg'. Het meeste zand is afgegraven, het was immers prachtig wit zand.

Neem de vlonder!

Via de vlonder komt u op een boerenwandelpad. Deze paden lopen over de erven van boerderijen en dus privégrond. U bent te gast van deze boeren. Vaak onderhouden zij ook het pad en maken mooie wandelingen mogelijk.

Duitsland/Nederland

In elk land een voet

Hier loopt men letterlijk in twee landen tegelijk, het midden van het pad is de grens tussen Nederland en Duitsland. De grens bestond vroeger uit een aarden wal, met aan beide kanten een sloot. Over de wal werd door douaniers gepatrouilleerd.

Twistveld

Ooit behoorden de gronden in Duitsland toe tot het Marke rechtsgebruik van Den Velde. Dit werd betwist door de Duitse boeren, die het juist als hun grondgebied zagen. Daarom wordt dit ongeveer 80 hectare groot gebied het 'Twistveld' genoemd, naar de discussie

en strijd die het veroorzaakte.

11

Hoge steen

Hoge steen

Hier bevindt u zich op een hoogte met mooi uitzicht. Dit is een uitgelezen punt om even rust te nemen en de gedachten te ordenen. Zuidwestelijk (links) kijkt u over Nederland, in het zuidoosten (rechts) over Duitsland. Daarom heeft het bankje ook twee zittingen, u kunt uw uitzicht zelf kiezen

De hoge steen is een grenssteen op de oude wal. De grensstenen zijn genummerd. Omdat deze steen op een hoge plek staat, is het een markant punt in het landschap.

12

De oude weg

De oude weg

We vervolgen het pad over een oude weg, die vanuit Holthema langs de grens toegang gaf tot de aan weerszijden gelegen gronden. De weg liep door naar de zogenaamde Scholtmans Eck in Duitsland.

Tussen veld en gevecht

Lopend over het zandpad heb je aan je linkerhand, aan de Nederlandse kant, uitzicht over het gehele Veldingerveld.

Rechts, aan de Duitse kant, heb je uitzicht over het voormalige Twistveld (Duits: Streidgrund).

Waar een weg is...

De weg diende om, na de kadastrale herverkaveling in 1882 van de Markegronden, ieder die een van de bijna 250 percelen toegewezen had gekregen, de gelegenheid te geven om daar ook te kunnen komen. Over de restanten van deze weg is het huidige Lennispad als boerenlandpad aangelegd.

Inspectie

Jaarlijks maakte de Gramsberger burgermeester, samen met een afgevaardigde van Graafschap Bentheim een rit per rijtuig over deze weg voor de inspectie van de grenspalen. Ook de Komiezen (grensbewaking) liepen hier en hadden vanaf de hooggelegen weg een volkomen vrij uitzicht in beide richtingen.

13

Lage steen

Lage steen

De lage steen is ook een grenspaal. De grens werd hier vroeger bepaald door de beek de Ruwe Slinge. Deze is begin jaren 60 gekanaliseerd ten behoeve van een betere afwatering van het gebied. Hierbij is de grens Duitsland/Nederland rechtgetrokken over de oever van de afwatering.

14

Poffershut

Poffershut

Aan het begin van de bebossing zien we een boerderijtje wat nu de Pofferhut wordt genoemd. De oorspronkelijke Poffershut heeft iets verder naar het oosten gestaan. De hut was genoemd naar de bewoners, de familie Poffers.

Smokkelaars

In een gebied zo op de grens tussen twee landen, daar werd uiteraard ook gesmokkeld. Bijvoorbeeld door varkensblazen, gevuld met jenever mee te laten drijven met het riviertje de Slinge, dat hier vroeger liep. Zo waren er vele, vaak fantasierijke, trucs om de douane om de tuin te leiden.

15

Kommiezenhut

Douane van weleer.

Deze hut is een kopie van de schuilhutten die vroeger langs de grens van Overijssel met het Duitse Graafschap Bentheim stonden. De hutten boden de 'kommiezen' zoals de douanebeambten werden genoemd, een beetje beschutting bij slecht weer. Want grenscontroles vonden voortdurend plaats.

